

18.6.2026

ORIMATTILA

Metsola

Aurinkovoimapuistoalueen arkeologinen inventointi 2026

Tilaaaja:
VALOREM Energies Finland Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

ORIMATTILA Metsola

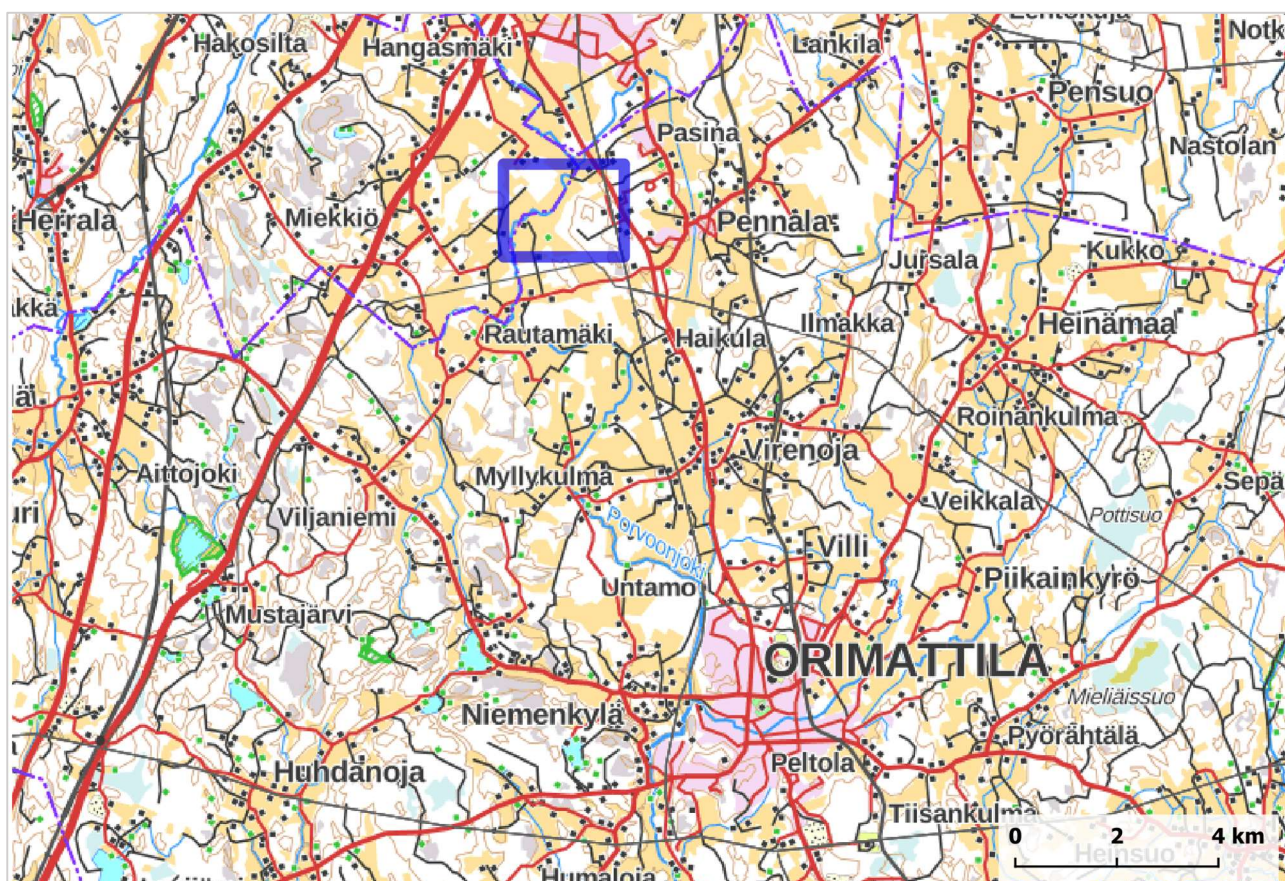
Aurinkovoimapuistoalueen arkeologinen inventointi 2026

Tiivistelmä

Orimattilan Pennalan länsipuolelle on suunnitteilla uusi aurinkovoimala. FM Sinikka Kärkkäinen / Heilu Oy teki hankkeeseen liittyvän arkeologisen arkistosiselvityksen maaliskuussa ja maastoinventoinnin kesäkuussa 2026. Esiselvityksen aikana tarkasteltiin alueen muinaisjäännöspotentiaalia vanhojen karttojen, 5 p laserkeilausaineiston, maaperäkartojen ja lähialueella aiemmin tehtyjen arkeologisten tutkimusten ja kohteiden pohjalta.

Hankealueella ei sijainnut tunnettuja muinaisjäännöskohteita ennen inventointia, eikä maastotöiden aikana havaittu uusia kohteita.

Alueen keskiosan pellolla on sijainnut torppa 1900-luvun alkupuoliskolla. Paikalla ei ole kuitenkaan säilynyt mitään torppaan liittyvää, joten sitä ei huomioitu arkeologisena kohteena.

Kartta 1. Lähestymiskartta. Selvitysalue sijaitsee sinisellä rajatulla alueella.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Alueen ympäristö ja historia	3
3. Arkeologinen inventointi	7
4. Havainnot	8
Lähteet.....	10

Tutkimuksen perustiedot

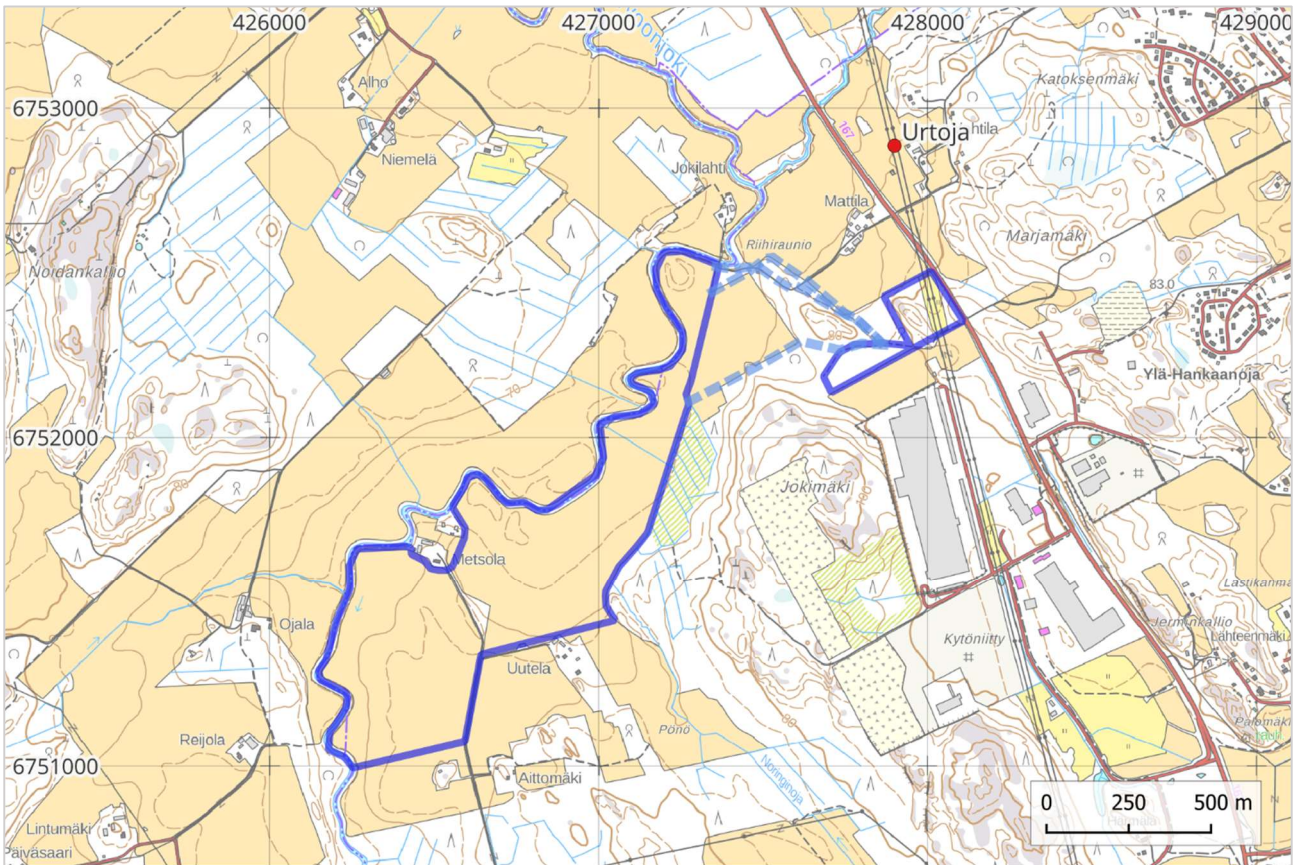
Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijät:	FM Teemu Tiainen (vastaava tutkija) FM Sinikka Kärkkäinen (valmistelut, maastotyöt, raportointi)
Tutkimusten rahoittaja:	VALOREM Energies Finland Oy
Tutkimusalueen koko:	n. 56 hehtaaria
Kenttätyöaika:	9.6.2026
Sijainti:	Orimattilan Pennalan länsipuoli, Porvoonjokilaakso
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Poutiainen ja Anssi Malinen inventointi 2002 Kärkkäinen ja Leppäsalko inventointi 2024
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelu (WMTS) 6/2026
5 p aineiston käyttölisenssi:	MML 1283047512/05 00 00/2026 (Maanmittauslaitos)
Kansikuva:	Hankealueen pohjoisosassa sijaitsee joen vanha juolua, joka erottuu pellolla U:n muotoisena painaumanä. Länteen.

1. Johdanto

Orimattilan Pennalassa on meneillään osayleiskaavan muutos uutta aurinkovoimalaa varten. Hanke sijoittuu Pennalan teollisuusalueen ja Porvoonjoen väliin jäävälle maa- ja metsätalouskäytössä olevalle alueelle, jonka koko on noin 56 hehtaaria. Sähkönsiirtoa varten on kolme vaihtoehtoista reittiä. Ne kulkevat alueen pohjoisosan itäreunasta pellon reunoja ja metsäpolkua seurailleen itään olemassa olevalle voimajohtolinjalle. Reittien pituus on noin 500–600 metriä.

Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo on antanut hankkeesta lausunnon 16.1.2026 (D/5096/12.03.02.03/2025), jossa edellytettiin tehtäväksi arkeologinen inventointi. Hankealuetta pidetään potentiaalisena erityisesti esihistoriallisten kohteiden osalta. Alueella ei ollut tiedossa

muinaisjäännöskohteita ennen inventointia. Heilu Oy teki hankealueen arkeologisen arkistoselvityksen maaliskuussa ja maastoinventoinnin kesäkuussa 2026.

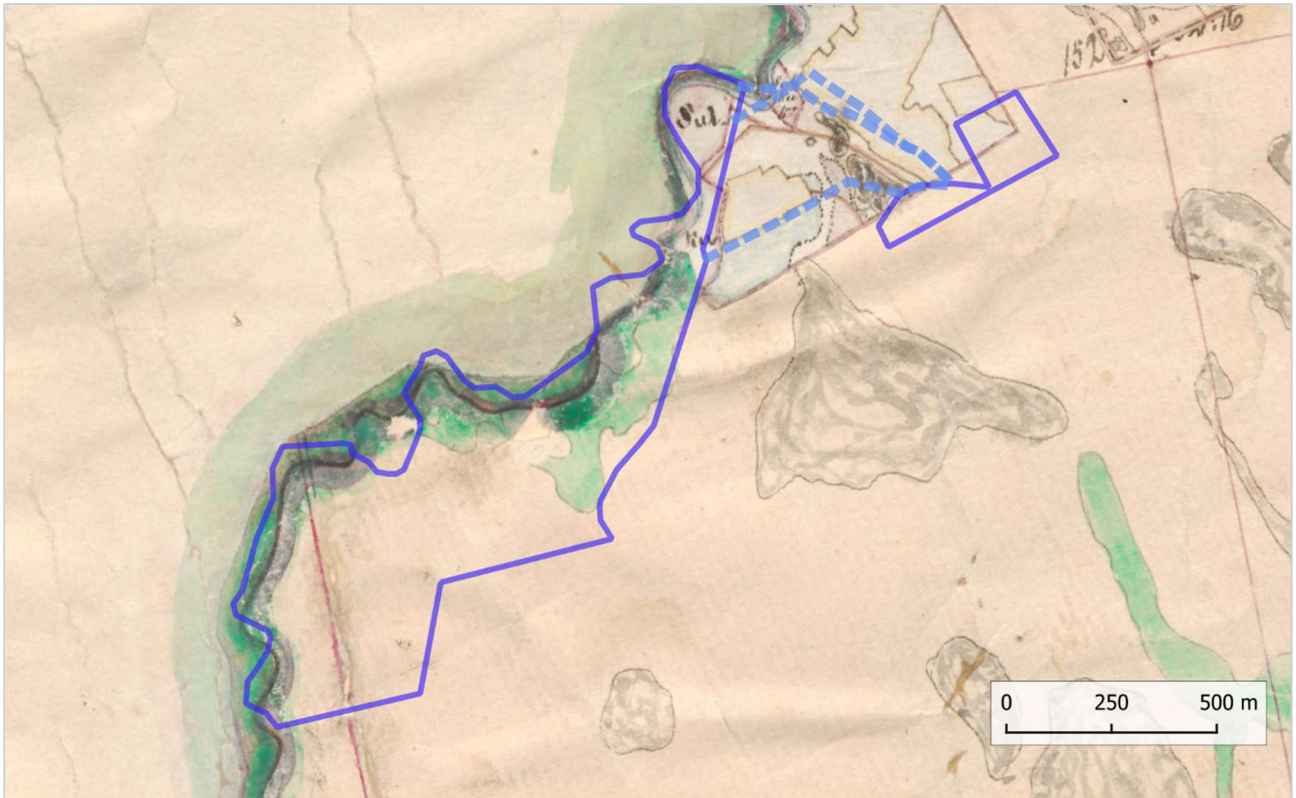
Kartta 2. Hankealueen raja on esitetty sinisellä ja sähkönsiirtoreitit vaaleansinisellä katkoviivalla. Lähin tunnettu kiinteä muinaisjäännös (Urtoja) on merkitty punaisella pisteellä.

2. Alueen ympäristö ja historia

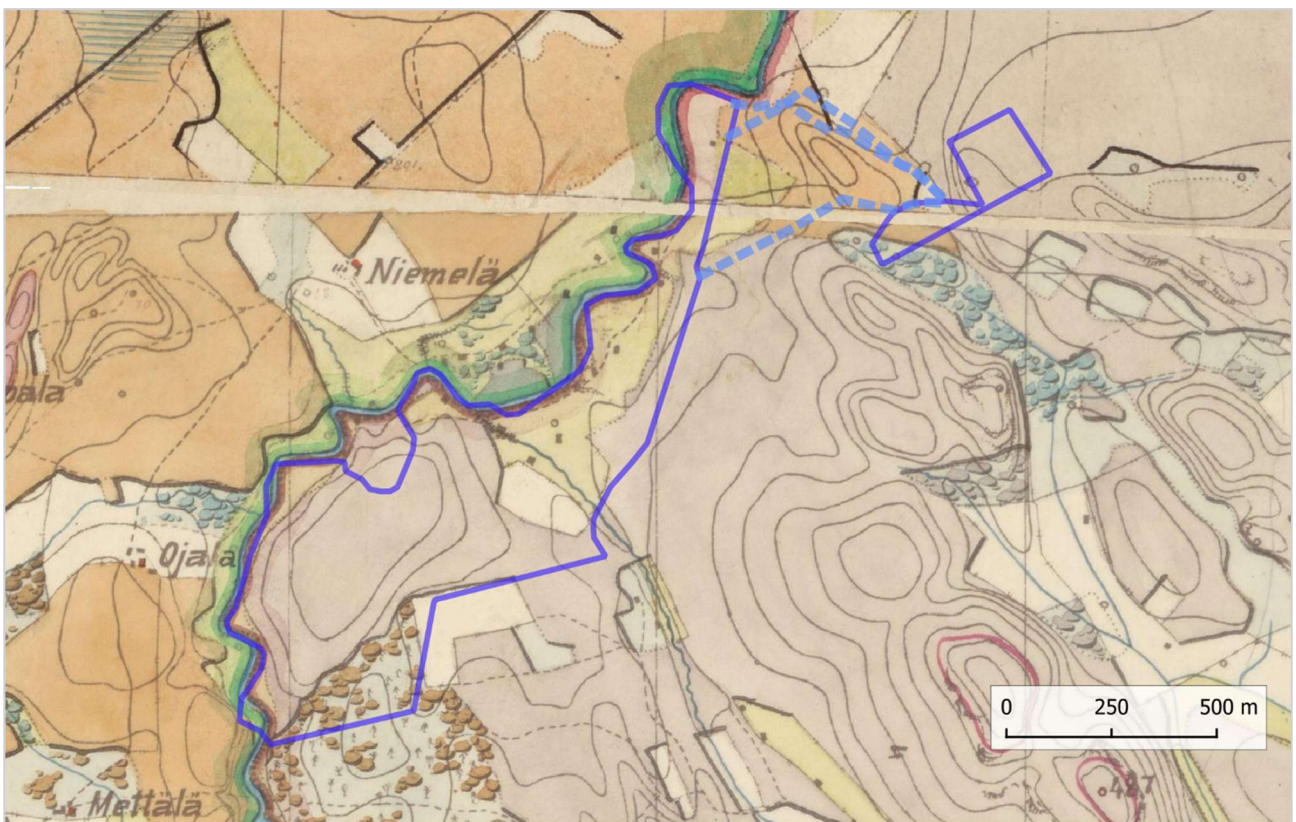
Porvoonjokilaakso on saanut muotonsa pikkuhiljaa Ancyclusjärven pinnan laskiessa, alkaen noin 9000 eaa. Jokilaaksosta tunnetaan useita kivikautisia asuinpaikkoja. Orimattilan pohjoisosassa tunnetut asuinpaikat sijoittuvat muinaisrannoille, noin 66–74 metrin korkeudelle nykyisestä merenpinnasta. Hankealue sijoittuu 67–88 m korkeustasoille, eli alue on maastonkorkeuden puolesta soveltuvaa kivikautisille kohteille. Alueen maaperä on pääosin savea ja korkeimmilla maastonkohdilla on pieniä kallioisia kohtia. Rautakautisia muinaisjäännöksiä alueen läheisyydestä ei tunneta.

Historiallisella ajalla maat ovat kuuluneet Pennalan (Suonsulun) kylään¹. Kylän raja seuraa jokea, ja se on toiminut sekä entisenä Hollolan ja Orimattilan pitäjänrajana että nykyisenä kuntarajana. 1700-luvun isojakokartoissa alue kuvataan metsänä ja jokivarressa on pieniä niittyalueita. Suonsulun kylätontilta – joka sijaitsee reilun kahden kilometrin päässä kaakkoon – johtaa polku suunnittelualueen pohjoisosaan. Vuonna 1842 laaditulla ja ilmeisesti osittain myöhemmin

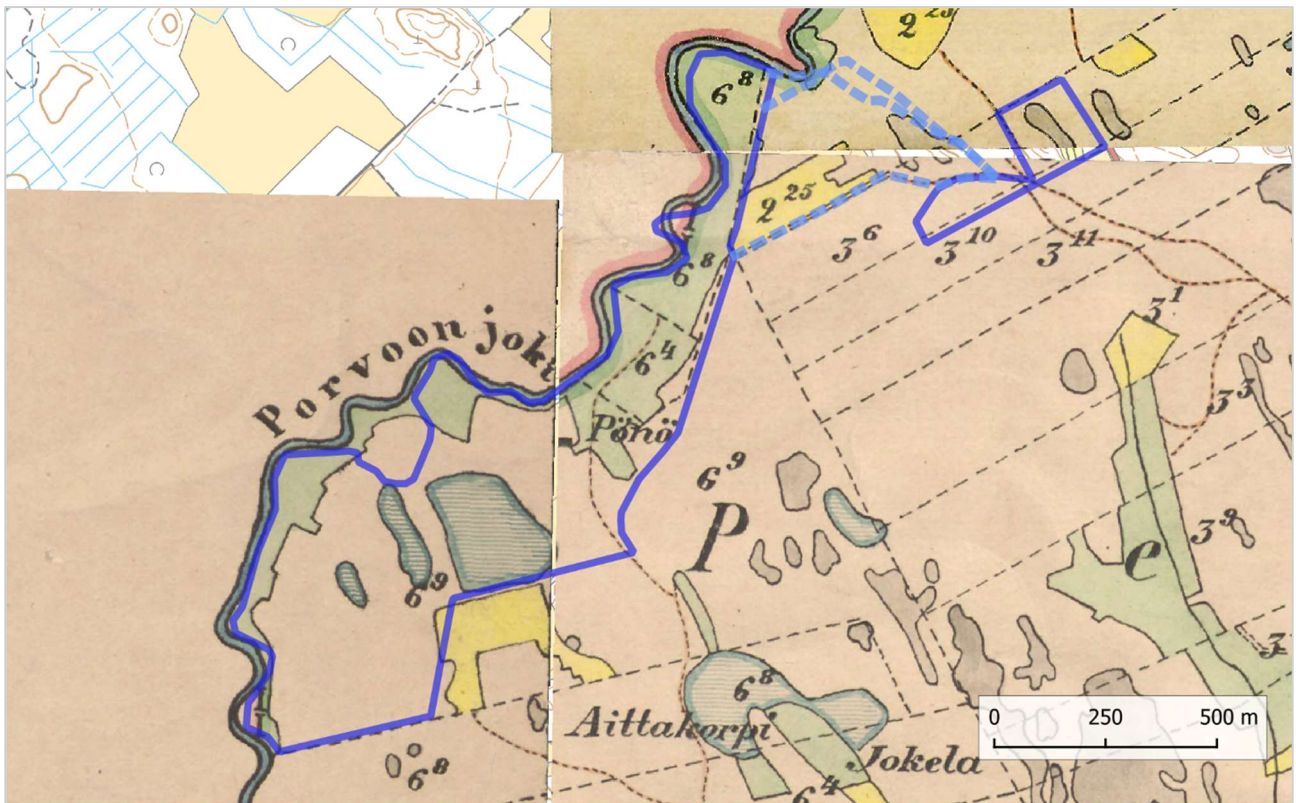
¹ Sulku-nimi poistuu maakirjasta v. 1899 (Tikkala et al. 2012).

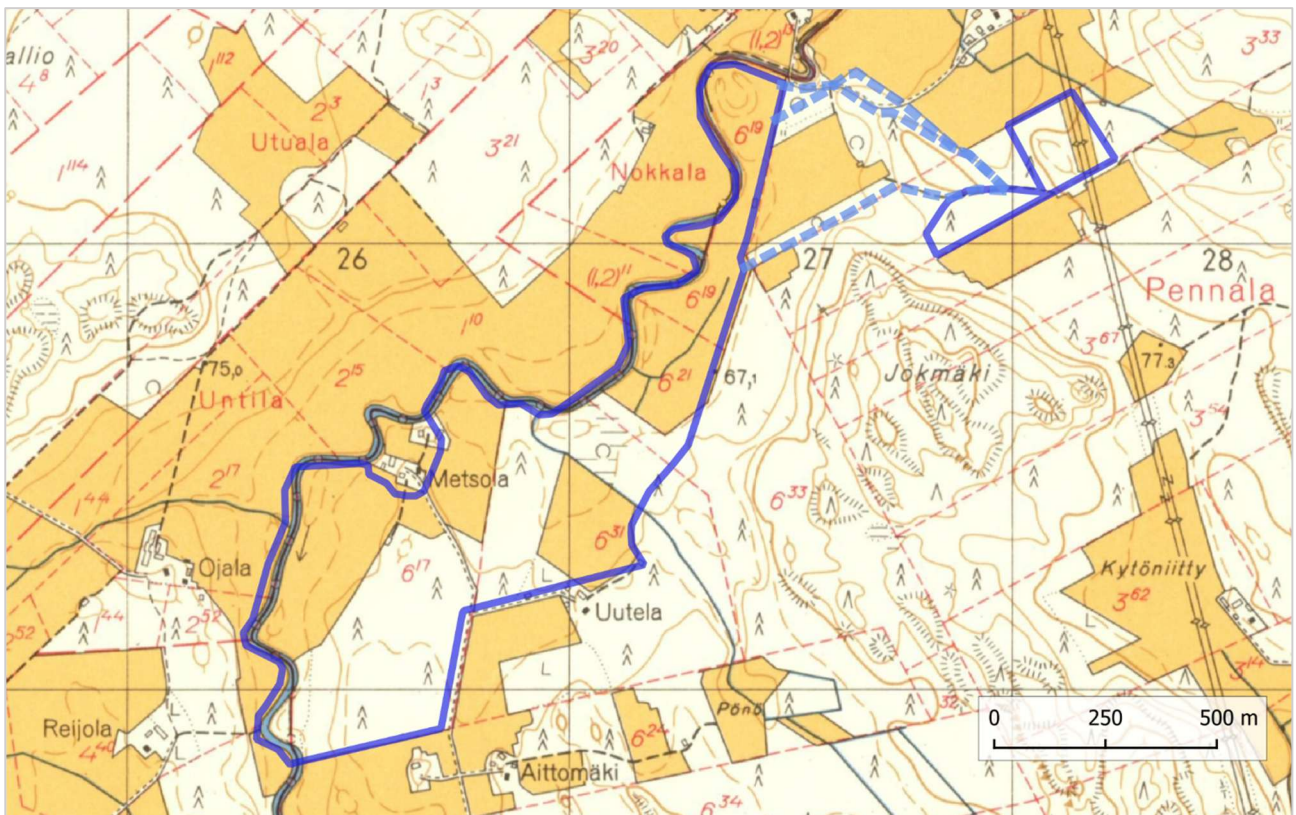
Kartta 4. Alueen rajaus ja sähkösiirtoreitit vuoden 1842 pitäjänkartalla.

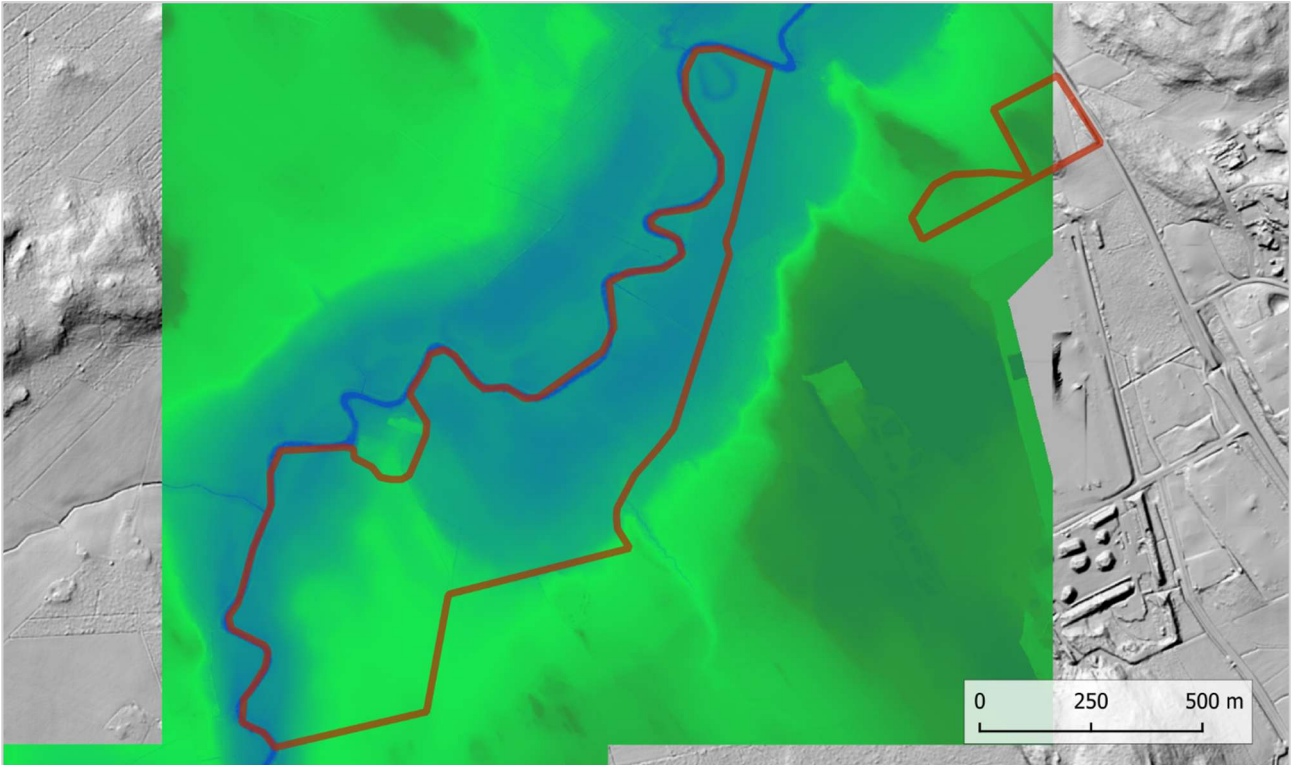
Kartta 5. Alueen rajaus ja sähkösiirtoreitit vuoden 1874 senaatin kartalla.

Kartta 6. Inventointialueen rajausta ja sähkösiirtoreitit vuoden 1918 pitäjänkartalla.

Kartta 7. Inventointialueen rajausta vuoden 1963 peruskartalla.

Kartta 8. Maastomallinnus tarkastelualueesta (rajaus punaisella). Sininen väri kuvaa Porvoonjoen pintaa noin 72 m tasolla.

3. Arkeologinen inventointi

Esiselvitysvaiheessa haettiin aluetta kuvaavat 5 p laserkeilausaineistot Maanmittauslaitokselta. Niistä tarkasteltiin arkeologisesti mielenkiintoisia maastonmuotoja, kuten muinaisrantoja ja erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja, kuten tervahautoja. GTK:n maaperäkarttarajapinnasta (20k) tarkastettiin alueen maaperän lajit.

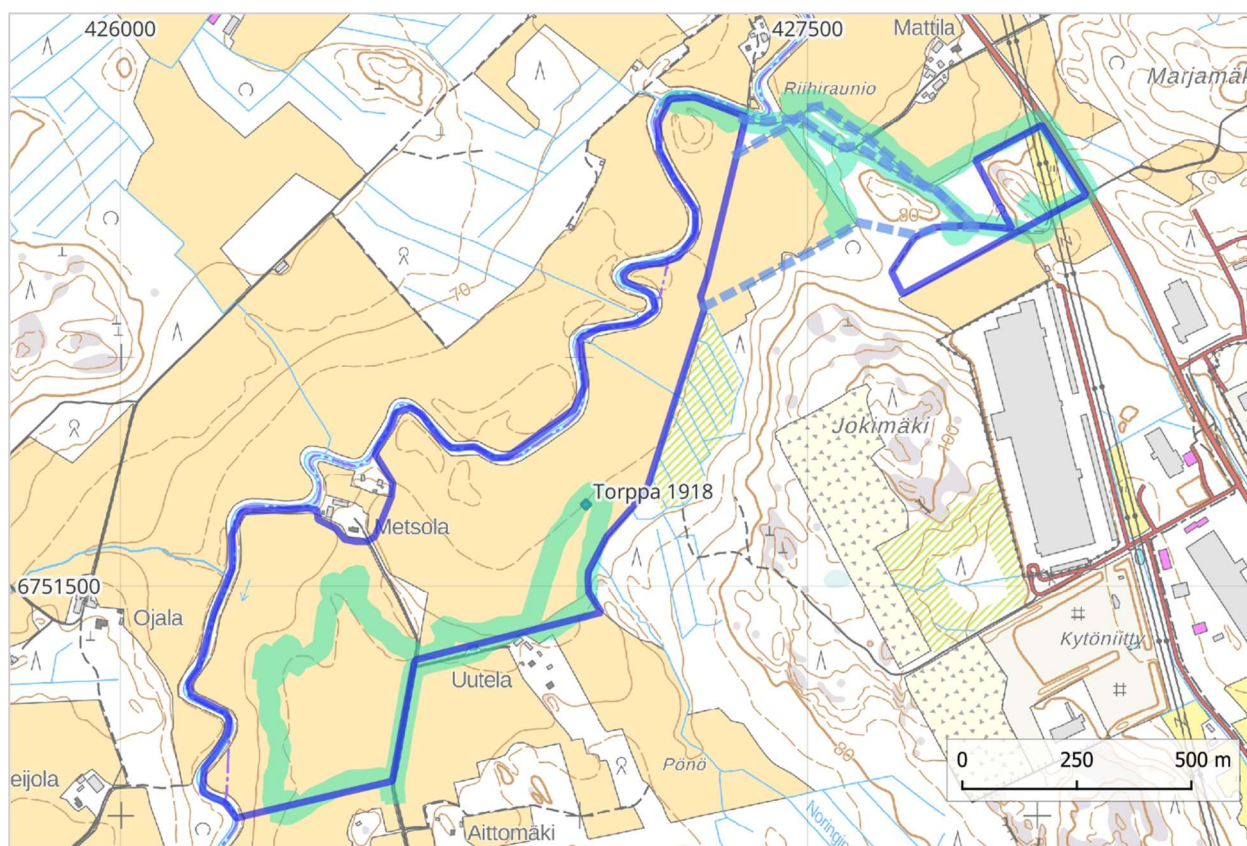
Porvoonjokilaakson muinaisrantavaiheita selvitettiin aikaisempien tutkimusten sekä muinaismuistot.info-sivuston maannousukartan avulla. Hankealueen lähellä sijaitsevien tunnettujen muinaisjäännöskohteiden tietoja ja aikaisempia tutkimusraportteja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi) ja Asiat-hakupalvelusta (<https://asiat.museovirasto.fi/>).

Alueen maankäytön historiaa selvitettiin vanhojen karttojen avulla. 1700–1900-lukujen karttoja (isojako-, pitäjän-, senaatin- ja peruskartat) haettiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen verkkosivustoilta sekä Vanhat kartat.fi- verkkosivustolta. 1900-luvun historialliset ilmakuvat käytiin läpi Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkunasta. 1900-luvun karttoja (pitäjän- ja peruskartat) tarkasteltiin myös Paitulin WMS-rajapinnan kautta. Karttoista selvitettiin historiallisen ajan kohteita, kuten kylien rajoja ja muita alueella tapahtuneita muutoksia.

Maastotöiden aikana hankealue ja sähkösiirtoreitit käveltiin läpi potentiaalisilta osin tehden silmämääräistä havainnointia, pintapoimintaa ja pieniä koepistoja lapiolla. Pelloilla kiinnitettiin

huomiota maastossa erottuviin muinaisrantaterasseihin ja 1900-luvun alun torpan paikkaan. Peltojen pinnat olivat inventointihetkellä heinällä, mutta etenkin alueen itäosassa oli mahdollista havainnoida pellon pintaa kasvustosta huolimatta.

Maastossa kuljetut reitit tallennettiin GPS- paikantimella (Garmin Montana 620, tarkkuus ± 5 m). Inventoinnin kulkua dokumentoitiin valokuvin.

Kartta 9. Maastossa kuljetut reitit on merkitty kartalle turkoosilla viivalla.

4. Havainnot

Hankealue on maastonkorkeuden puolesta soveltuvaa esihistoriallisille asuinpaikoille, mutta uusia kohteita ei nyt kuitenkaan havaittu. Alueen keskiosassa on sijainnut lyhytikäinen torppa 1900-luvun alussa. Paikalla on nykyisin peltoa, eikä torpasta havaittu mitään maan päälle erottuvaa. Kohdetta ei ole tarvetta huomioida arkeologisenä kohteena.

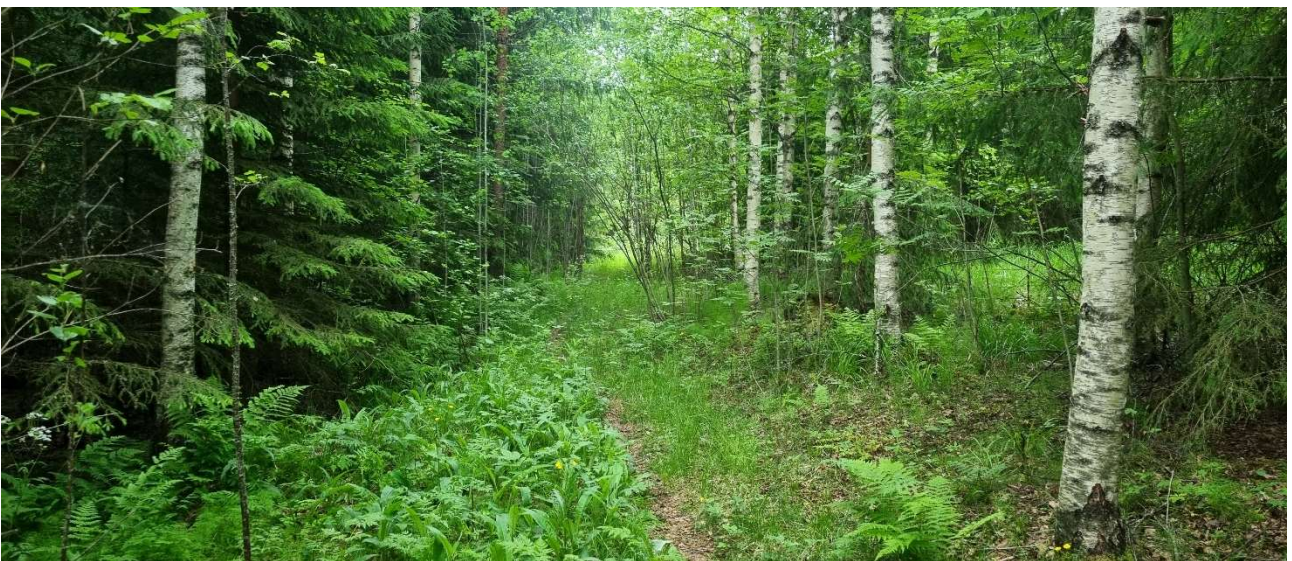
Sinikka Kärkkäinen
Heilu Oy
Pälkäneellä 18.6.2026

Kuva 1. Hankealueen länsipuolista peltoa. Taustalla Metsolan tila. Pohjoiskoilliseen.

Kuva 2. Vuoden 1918 kartalla näkyvän torpanpaikan kohdalla on nykyisin tasaista peltoa. Pohjoiseen.

Kuva 3. Keskimäinen sähkönsiirtoreittivaihtoehto kulkee metsäpolun varrella. Luoteeseen.

Kuva 4. Hankealueen pohjoispuolella on vanha puinen silta. Luoteeseen.

Lähteet

Tutkimusraportit: (https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx)

- Aartolahti, Akuliina. Kertomus koekaivauksista Porvoonjoen yläjuoksun kivikautisilla asuinpaikoilla Lahden ja Orimattilan alueella 4.-29.6.2007.
- Jussila, Timo 2005. KORIA-ORIMATTILA Voimansiirtojohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2005. Mikroliitti Oy.
- Kärkkäinen, Sinikka 2024. Orimattila, Länsi-Pennala. Datakeskusalueen arkeologinen inventointi 2024. Heilu Oy.
- Poutiainen, Hannu ja Malinen, Anssi 2002. Arkeologinen kaavainventointi Orimattilassa. Keskusta- Virenoja, Heinämaa-Leitsamaa, Pennala. Lahden kaupunginmuseum.
- Tikkala, Esko, Taipale, Päivi ja Sorvali, Eetu 2012. Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi. Lahden kaupunginmuseum 2012.
- Tiainen, Teemu ja Takala, Hannu 2012. Orimattila Pennala. Pennalan itäosien osayleiskaava-alueen inventointi sekä suunnitellun kevyenliikenteen väylän alueen prospektointi. Lahden kaupunginmuseum/ Päijät-Hämeen maakuntamuseum.
- Uotila, Merja 2002. Porvoonjoen yläjuoksun historiallisten kohteiden inventointi. Lahden kaupunginmuseum.

Kartat:

Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>)

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ib.* Senaatin kartasto. XIII 33 [Orimattila] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 24.5.2024. (v. 1874)
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkarto. 3111 02 Ia.* -/- - Orimattila (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 18.3.2024. (v. 1842)

- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. B UUDENMAAN LÄÄNI. Orimattila. B35b:5/1-6 Pennala; Egokarta och delningsbeskrifning (1782–1782). Kansallisarkisto. Viitattu 24.4.2024.

Maanmittauslaitos:

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu: (<https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

- 3111 02 Renkomäki (v. 1963)

Kiinteistötietojärjestelmä:

- Separat förrättningskarta, kartdel A, kart- och rörlägningsförrättning, Penala eller Suonsulku bys ägor

Digitaaliset:

- Muinaismuistot.info <https://muinaismuistot.info/>